

NOKUTs tilsynsrapporter

Hestehold og driftsledelse

Norsk Hestesenter

Januar 2013

Utdanningssted:	Norsk Hestesenter
Utdanningstilbud:	Hestehold og driftsledelse
Dato for vedtak:	22. januar 2013
Utdanningslengde:	Et halvt år på heltid
Sakkyndige:	Rhys Evans Ole Marius Grønlien
Saksnummer:	12/134

Forord

Fagskoleutdanning er yrkesrettet utdanning som bygger på fullført videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. Fagskoleutdanning har et omfang på minst et halvt år og maksimalt to år som heltidsutdanning. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen fagskoleutdanning, må utdanningstilbudet være godkjent av NOKUT.

Vurderingsprosessen starter med at en tilbyder søker NOKUT om godkjenning av et utdanningstilbud. Søknaden blir først gjenstand for en innledende vurdering, for å avklare om forutsetningene er tilstede for videre behandling jevnfør NOKUTs «Retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning etter lov om fagskoleutdanning», kapittel 4. I den innledende vurderingen ser NOKUT blant annet på om styringsordning og reglement er tilpasset utdanningstilbudet og om tilbyder har et tilfredsstillende system for kvalitetssikring.

Søknader som tilfredsstillende forutsetningene for behandling blir videre vurdert av eksterne, uavhengige sakkyndige oppnevnt av NOKUT. De sakkyndige vurderer søknaden opp mot 18 likeverdige faglige kriterier nedfelt i NOKUTs retningslinjer, kapittel 7.

Til den sakkyndige vurderingen har NOKUT oppnevnt:

- Rhys Evans
- Ole Marius Grønlien

Når de sakkyndige har funnet at ett eller flere av de faglige kriteriene ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte, sendes den sakkyndige rapporten (kapittel 2 i denne rapporten) til tilbyder for kommentarer. Tilbyder kan da påpeke mangler eller misforståelser i de sakkyndiges innstilling. NOKUT tillater i tillegg mindre justeringer. De sakkyndige vurderer eventuelle tilbakemeldinger fra tilbyder, før NOKUT konkluderer og fatter endelig vedtak.

I denne rapporten er alle vurderingene som danner grunnlag for godkjenningen samlet. NOKUT har konkludert med at søknaden ikke tilfredsstillende alle kriterier for godkjenning av fagskoleutdanning. Det er mulig å søke NOKUT på nytt, men da forventes det at søker har forbedret utdanningskvaliteten i henhold til vurderingene gitt i denne rapporten (Må-punktene).

Oslo, 22. januar 2013

Terje Mørland
direktør

Alle NOKUTs vurderinger er offentlige og denne samt tilsvarende tilsynsrapporter vil være elektronisk tilgjengelige på nettsidene våre www.nokut.no/NOKUTs-publikasjoner.

Innhold

1	Informasjon om søkeren.....	1
1.1	Informasjon om tilbyder og utdanningstilbudet	1
2	Sakkyndig vurdering av utdanningstilbudet.....	2
2.1	Oppsummering	2
2.2	Læringsmål og kvalifikasjoner	3
2.3	Faglig innhold.....	6
2.4	Eksamen og vitnemål.....	14
2.5	Infrastruktur	16
2.6	Oppsummerende vurdering og konklusjon fra de sakkyndige	19
3	Tilsvarsrunde.....	20
3.1	Søkerens tilbakemelding.....	20
3.2	Sakkyndig tilleggsvurdering.....	22
3.3	NOKUTs tilleggsvurdering	23
3.4	Endelig konklusjon fra sakkyndig komité	23
4	Vedtak	24
5	Dokumentasjon	24
	Vedlegg 1:.....	25
	Vedlegg 2:.....	26

1 Informasjon om søkeren

1.1 Informasjon om tilbyder og utdanningstilbudet

Stiftelsen Norsk Hestesenter søkte NOKUT 15. februar 2012 om godkjenning av fagskoleutdanningen *hestehold og driftsledelse*. Utdanningslengde på heltid er et halvt år. Undervisningen vil gis ved Norsk Hestesenter, og det er søkt godkjenning for inntil 12 studenter.

Søker har allerede fem godkjente fagskoletilbud:

- Ridelærer I
- Ridelærer II
- Ridelærer III
- Travtrener
- Galopptrener

Tilbyder fikk sitt system for kvalitetssikring godkjent av NOKUT 10. august 2010. Styreordningen og reglementet er tidligere funnet tilfredsstillende. Se NOKUTs sak 10/89-12.

NOKUT har gjennomgått søkers hjemmesider, www.nhest.no. Tilbyder gir ikke informasjon om utdanningstilbudet som de har søkt godkjenning for på hjemmesidene. Det som står på hjemmesidene om tidligere godkjente tilbud og opptakskrav til utdanningene samstemmer med den informasjon NOKUT har. Hjemmesidene inneholder ikke informasjon som kan føre til misforståelse om bruk av fagskolebegrepet.

2 Sakkyndig vurdering av utdanningstilbudet

Kriteriene i dette kapittelet, 1-18, er likeverdige. Det vil si at de sakkyndige må finne at alle kriteriene er tilfredsstillende oppfylt for at utdanningstilbudet skal kunne godkjennes som fagskoleutdanning. Kriteriene står skrevet i NOKUTs retningslinjer kapittel 7. Kriterium 5, om nasjonale krav, er irrelevant og derfor ikke vurdert.

2.1 Oppsummering

Norsk Hestesenter representerer høy kompetanse om hester og hestehold, både praktisk og teoretisk. Som undervisningsinstitusjon er pedagogisk kompetanse dens svake side. I søknaden og i studieplanen finner vi ingen holdepunkter for en samlet pedagogisk tilnærming til læring, enten problembasert læring, konstruktivistisk læring eller annen forståelse som begrunner valg av læringsmetoder.

Tilbyders læringsmål for studiet er uklare og ikke spesifisert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. To av de overordnede målene er identiske med kompetansemålene i VG3 ”Stalldrif og bedriftslære.” Målene må endres slik at det kommer tydelig frem at studentene oppnår en høyere sluttkompetanse enn det de har etter videregående opplæring. Denne svakheten får følger for flere andre kriterier som søknaden vurderes etter. Dette gjelder særlig kriterium 6 om utdanningsplanen, dels kriterium 7 om utdanningstilbudets innhold og i stor grad kriterium 8 om undervisningsformer og arbeidsmetoder.

Det første målet som er angitt for studiet er: ”kunne drive en større stall ut fra økonomiske, sikkerhetsmessige og hestefaglige normer og etiske prinsipper” Et slikt mål, støttet av de andre målene, tyder sterkt på at man ønsker å utdanne mennesker som kan fylle rollen som daglig leder, eventuelt eier av et lite foretak, aksjeselskap eller enkeltpersonforetak. Læring for potensielle ledere, snarere enn ansatte, er hva som bør kjennetegne denne utdanningen og skille den fra andre utdanninger som tilbys på videregående nivå.

Når tilbyder i praksis tar mål av seg til å utdanne småbedriftsledere i løpet av et halvårsstudium, må læringsmålene på målområde 3 (økonomi, administrasjon og personalledelse) være desto mer konkrete.

Med sin brede hestefaglige virksomhet har Norsk Hestesenter spesielle fortrinn som lærested for et studium innen hestehold og driftsledelse. Mulighetene for nær kopling mellom teori og praksis er trolig spesielt gode her. Hvordan disse fordelene kommer studiet *hestehold og driftsledelse* til gode, må komme tydelig frem i studieplanen.

Studieplanen bør også gi en klar forståelse av at man lærer praktisk hestehold på tertiært nivå. Etter de sakkyndiges vurdering er det derfor viktig at det arbeides videre med å formidle hvordan det pedagogiske opplegget vil være for at praktisk og teoretisk læring skal gi tertiær læring i hestehold. Studieplanen mangler en del spesifiseringer og må struktureres bedre.

Kriteriene 2, 6, 7, 8, 13, 15, 16 og 18 er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte. Kriteriene 1, 3, 4, 9, 10, 11, 12, 14 og 17 er blitt vurdert som tilfredsstillende.

2.2 Læringsmål og kvalifikasjoner

2.2.1 Utdanningstilbudets navn (kriterium 1)

«Utdanningstilbudets navn skal være dekkende for innholdet og den yrkeskompetansen utdanningstilbudet gir.»

Presentasjon

Hestehold og driftsledelse er navnet på fagskolestudiet som Norsk Hestesenter ønsker å tilby.

Vurdering

Ordene hestehold og driftsledelse er begge sammensatt av to enkle tydelige ord. Opp mot fagmiljøer, enten naturbruksskoler eller fagmiljøer for hest, vil de sammensatte ordene være svært nær entydige begreper. Navnet er en dekkende betegnelse på en utdanning som skal kvalifisere studentene til å ha hovedansvar for drift av ulike staller og ridesentre.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

2.2.2 Læringsmål (kriterium 2)

«Læringsmål skal gjelde for hele utdanningstilbudet og beskrive forventet oppnådde kvalifikasjoner, spesifisert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Kvalifikasjonene må være på tertiært nivå, det vil si på nivået over det som oppnås i videregående opplæring.»

Presentasjon

Målene for utdanningen er formulert slik i studieplanen:

Etter endt opplæring skal studentene:

- kunne drive en større stall ut fra økonomiske, sikkerhetsmessige og hestefaglige normer og etiske prinsipper
- ha kunnskap om lover/forskrifter, og arbeidsmiljø, og personell- og kundebehandling.
- planlegge, gjennomføre og vurdere daglig tilsyn og vedlikehold av stall, innredning, luftegårder, gjerde og treningsareal og dokumentere drift i tråd med gjeldende regelverk
- ha oppnådd stor innsikt i hestefaglige emner, herunder fagkyndig skjøtsel og føring av hest
- utarbeide system for kvalitetssikring og innarbeide dette i den daglige driften av stallen
- vise respekt for dyr og mennesker

I søknadsskjemaet har tilbyder vurdert kvalifikasjonene som oppnås gjennom studiet opp mot lærerplan for VG2 og VG3 hestefag og det er vist til Det Europeiske Kvalifikasjonsprogrammet EQF. Om forskjellen på læreplan VG2 og VG3 sier tilbyder at dette først og fremst kommer til uttrykk i målformuleringene for utdanningen og i innholdet i emnebeskrivelsene.

Dokumentet ”Plan for hestehold og driftsledelse” beskriver studiets fem målområder og timeomfang. Målområdene er:

1. Hest og hestehold
2. Stalldrift
3. Økonomi, administrasjon og personalledelse
4. Markedsføring og informasjon
5. Prosjektarbeid

Vurdering

Det er listet opp seks mål innledningsvis i dokumentet ”Plan for hestehold og driftsledelse”. Kulepunktene fire og seks, er målformuleringer som er riktige, men det er vanskelig å bedømme i hvilken grad man har oppnådd måloppfyllelse, særlig sett i forhold til et tilbakelagt studieløp med hestefag i både VG2 og VG3. Vi innser at dette er områder hvor måloppfyllelsen kommer med modning i et godt faglig miljø.

Det tredje og det femte av disse målene er identiske med to av kompetansemålene i VG3 ”Stalldrift og bedriftslære.” Målene må endres slik at det kommer tydelig frem at studentene oppnår en høyere sluttkompetanse enn det de har etter videregående opplæring.

Det kan være hensiktsmessig å ha overordnede mål for studiet slik som de seks kulepunktene innledningsvis i studieplanen. Forutsetningen er at da at målene kategoriseres som kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.

Det synes ikke realistisk at alle skal kunne drive en større stall eller ridesenter etter en utdanning på 21 uker. Målet om at studentene skal ha kunnskap om lover/forskrifter, og arbeidsmiljø, og personell- og kundebehandling er uten begrensninger i hva som skal læres om lover/forskrifter arbeidsmiljø og lignende. Målene må strammes kraftig inn for å tilpasses en utdanning på 21 uker.

Målene er spesifisert som kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse i søknadskjemaet, men ikke i studieplanen. Under ”kunnskaper” bør det samles innhold av faktamessig karakter som enkelt kan måles eller testes hos studentene. Under ”ferdigheter” bør det samles de temaer som krever anvendelse av blandingen av faglig praktisk erfaring og faktisk kunnskap. Kompetanse antas å skulle omfatte kunnskaper og ferdigheter anvendt i et samspill for å møte en reell faglig utfordring. Tilbyder bør vurdere om fordelingen av mål under kunnskap, ferdigheter og kompetanse skal være strammere. Mål spesifisert som kunnskaper, ferdigheter og kompetanse, må også beskrives i studieplanen.

Studiet *hestehold og driftsledelse* beskrives ved at det i sine mål, legger vekt på praktisk og teoretisk kunnskap i vid forstand. Dette syns som en vid og upresis beskrivelse av et studium på 21 uker.

Utvikling av kreative løsninger på praktiske problemer, er en ferdighet som skal vektlegges, skrives det. Å kunne løse praktiske problemer på den måten, antas å være vel så meget basert på evner og praktisk sans, som innlært ferdighet.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må:

- omformulere målene for utdanningen slik at de skiller seg fra målene på videregående nivå
- sørge for at målene er realistiske med tanke på utdanningens omfang
- beskrive målene spesifisert som kunnskaper, ferdigheter og kompetanse i studieplanen

Tilbyder bør:

- vurdere om fordelingen av mål under kunnskap, ferdigheter og kompetanse skal være strammere
- vurdere om ambisjonene i målene tilsier at dette burde vært et lengre studium
- vurdere om målene skal formuleres innunder de fem målområdene
- vurdere om hovedmål for studiet skal være med og spesifisere dem som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse

2.2.3 Utdanningstilbudets relevans (kriterium 3)

«Tilbyder skal synliggjøre at utdanningstilbudet har relevans i forhold til nærings- og samfunnsnivå.»

Presentasjon

Hestebransjen ønsker en kvalitetssikring av hesteholdet og de tjenestene som tilbys på dette området. Bransjen har derfor utviklet en bransjestandard. De bedrifter som blir godkjent, forplikter seg til å følge standarden. Godkjente bedrifter vil bli fulgt opp av inspektører/rådgivere. Ordningen er ennå ikke startet opp, men det er avklart at den vil bli administrert av Norsk Hestesenter.

Utvikling av internkontrollsystemer har foregått i norsk næringsliv i godt og vel 20 år og det er en selvfølge i de fleste bransjer. I landbruket har det (Kvalitets-system i Landbuket - KSL) vært implementert i drøyt 15 år. Ordningen administreres av Matmerk. Norsk hestesenter har vært i kontakt med Matmerk for å vurdere et mulig samarbeid.

Vurdering

En etablering av et internkontrollsystem og en faglig bransjestandard avstedkommer straks et behov for formalisert og dokumentert utdanning. Fagskole for hestehold og driftsledelse bør på plass samtidig med en slik bransjestandard og internkontrollsystem, gjerne før.

Innen de naturbaserte- og husdyrbaserte næringene er virksomheter med hest en klart voksende næring. Det viser seg også at det for mange er mer lønnsomt å drive med hestehold enn med tradisjonelle landbruksproduksjoner.

Kompetent ledelse og økonomistyring av slike virksomheter er viktig for den enkelte virksomhet, deres kunder og leverandører og generelt for samfunnet rundt dem.

Det er godt belegg for å si at det er grunn til å tro at det er et marked for en slik utdanning og at det er i samfunnets interesse at det etableres en slik utdanning.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

2.2.4 Opptakskrav (kriterium 4)

«Opptakskravet skal samsvare med det faglige innholdet og de læringsmål som utdanningstilbudet bygger på.

- Utdanninger i fag/fagområde som på videregående opplæringsnivå ender med fag- eller svennebrev eller yrkeskompetanse, skal på fagskolenivå bygge på fag- eller svennebrevet, yrkeskompetansen eller tilsvarende realkompetanse.
- Realkompetansevurdering av søkere skal skje etter gitte retningslinjer som inneholder informasjon om hvilke fag og kvalifikasjoner i det formelle opptaksgrunnlaget som vurderes og hvordan nivået på kvalifikasjonene i realkompetansesammenheng fastsettes.»

Presentasjon

Utdanningen skal bygge på fullført og bestått fagutdanning i hestefag eller svennebrev i faget. Det åpnes også for opptak på grunnlag av realkompetansevurdering. Det er utformet et eget opptaksreglement.

Vurdering

At utdanningen skal bygge på fagutdanning i hestefag eller svennebrev i faget vil bidra til å sikre et faglig godt nivå blant studentene. Presiseringen av det formelle opptakskravet til utdanningen er god.

Opptaksreglementet er klart og virker vel gjennomtenkt. Rangeringsprøver vil trolig bidra til å heve nivået på studenter som får opptak. Redegjørelsen for sammenhengen mellom opptakskrav og utdanningstilbudets læringsmål virker konsistent.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

2.3 Faglig innhold

2.3.1 Planen for utdanningstilbudet (kriterium 6)

«Planen for utdanningstilbudet skal beskrive utdanningstilbudet som en helhet og må:

- inneholde navn, mål, omfang, faglig innhold - herunder praksis, lærestoff, undervisningsformer og arbeidsmetoder lærerstøttet undervisning og selvstudier/egenarbeid, forventet arbeidsmengde for studentene og vurderingsordninger.
- beskrive sammenhengen mellom de forskjellige fag, deler og kvalifikasjoner som inngår eller kan inngå i utdanningstilbudet.

- være utformet slik at studentene kan kontrollere at de får det utdanningstilbudet de er lovet».

Presentasjon

Dokumentet "Plan for hestehold og driftsledelse" angir navnet på studiet, målene med studiet og plan for gjennomføring og undervisningsplan. Det er listet opp seks mål innledningsvis i dokumentet.

To av målene i planen for studiet (se kriterium 2) er identiske med to av kompetansemålene i Vg3s "Stalldrif og bedriftslære."

Målene er ikke spesifisert som kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse i studieplanen. Under hvert av de fem målområdene listes det opp emner for hvert målområde. Det er oppgitt at total arbeidsmengde for utdanningen er 900 arbeidstimer. Det er oppgitt timetall for hvert målområde, men ikke for hvert enkelt emne. Det er ikke oppgitt hvor mye som er lærerstøttet undervisning, selvstudium/egenarbeid, praksis på campus og forventet arbeidsmengde. Vurderingsformen er kort sammenfattet under punktet Karakterfastsetting. Det er ikke oppgitt hvilken litteratur som skal brukes for de ulike emnene.

I studieplanen er det under mellomtittelen «Plan» beskrevet at studentene vil få utdelt en detaljert semesterplan med angivelse av delemner, arbeidsoppgaver og progresjon i studiet. Videre står det her: "I tillegg til denne studieplanen er det flere andre dokumenter som inneholder viktig informasjon om gjennomføringen av studiet."

Fra og med side 5 i studieplanen beskrives innholdet i studiet. Målområdet hest og hestehold beskrives punktvis og innholdet i faget og omfanget er satt til 262 timer.

Målområdet Stalldrif er et praktisk rettet fag og beskrivelsen her er fulgt av et punkt om praktiske øvinger og aktiviteter. Omfang av faget er satt til 325 timer.

Målområdet Økonomi, administrasjon og personalledelse er et rent teorifag i denne sammenheng. Innledningsvis skrives det at studentene etter avsluttet utdanning skal kunne drive virksomhet som stallansvarlig (stallmester) ut fra økonomiske, lovmessige og etiske prinsipper. Faget er på 120 timer.

Målområdet Markedsføring og informasjon har et omfang på 30 timer. Det er satt av 80 timer til prosjektarbeid.

Som litteratur/læremiddel er bøkene «Stalldrif», «Personlig kompetanse i arbeid med mennesker» og «Hvordan organisasjoner fungerer», de tre eneste bøkene i litteraturoversikten som kan knyttes til målområdet Økonomi, administrasjon og personalledelse.

Tilbyder viser til at all praksis for studiet er lagt til studiestedet. Studiestedet Norsk Hestesenter byr på praktisk hestehold av stor faglig bredde. I planen står det at stell og foring av hestene kommer i tillegg til heldagsundervisning. Hva praksisens innhold er, er ikke beskrevet annet enn at det under målområdet Stalldrif, står at det inngår praktiske øvelser og aktiviteter i forhold til fôring og stell av hester i ulike kategorier. Det er ikke beskrevet hvordan praksis og teori knyttes sammen.

Vurdering

”Plan for hestehold og driftsledelse” gir en god oversikt over målområdene for studiet *hestehold og driftsledelse*. Som påpekt under kriterium 2, må målene må spesifiseres som kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse i studieplanen.

Under beskrivelsen av hvert målområde, må det komme frem et timetall for hvert enkelt emne. Slik emnene under målområdene er beskrevet nå, er det vanskelig å vurdere hva studentene skal lære i hvert emne.

Omfanget er oppgitt til 900 timer og det er presisert som arbeidstimer. Det må angis hvor mye som er lærerstøttet undervisning, selvstudium/egenarbeid og praktisk arbeid på campus samt forventet arbeidsmengde. Beskrivelse av lærestoff og undervisningsmetoder må tas inn under omtalen av hvert enkelt målområde. Det samme gjelder hvilke vurderingsmetoder som vil bli bruk på målområdet. Studieplanen skal være utformet på en slik måte at studentene forstår hva de skal lære, hvordan de skal lære og hvordan de blir vurdert.

Beskrivelsen av målområdet hest og hestehold er konkret og lett forståelig og tyder på at undervisningen i faget favner videre og dypere enn i tilsvarende fag på VG3. Med de forslag til konkretiseringer som er nevnt ovenfor, vil det være mulig for studentene og utenforstående å kunne vurdere om målområdet virkelig inneholder forespeilet innhold. Likevel er formuleringer som «... *undervisning og ulike formidlingsformer*», lite konkret og bør unngås.

Beskrivelsen og opplistingen av fagtemaer er ikke tilfredsstillende for målområde Økonomi, administrasjon og personalledelse. Opplistingen av temaer og omtale av fag som bedriftsøkonomi og regnskap må gis et mer nyansert uttrykk. Begge disse er store fagområder, som inngår i 120-timers-faget Økonomi, administrasjon og personalledelse. Innholdet i Økonomi, administrasjon og personalledelse må avgrenses og tilpasses omfanget av faget.

I studieplanen vises det til at det fins ytterligere dokumenter som viser delemner, arbeidsoppgaver og progresjon i studiet samt. Det vises også til andre dokumenter som inneholder viktig informasjon om gjennomføringen av studiet. Vi mener at det kunne vært naturlig at slike vedlegg fulgte søknaden, og at denne informasjonen må inn i selve studieplanen.

Studieplanens mål tyder på at man ønsker å utdanne mennesker som kan fylle rollen som daglig leder, eventuelt eier av et lite foretak, aksjeselskap eller enkeltpersonsforetak. Hvis man skal være skikket til å være selvstendig næringsdrivende eller daglig leder i et lite selskap etter 120 -150 timers studium av tema, må læringsmålene på målområdet 6 (økonomi, administrasjon og personalledelse) være svært konkrete.

Tilbyder skriver at utdanningen har praksis. I søknaden og i studieplanen beskrives praksis som praktiske øvelser på campus. I fagskolesammenheng forstås praksis som en komponent i studieløpet, der studenten utplasseres på en arbeidsplass utenfor skolen, i en arbeidslignende situasjon. Gjennom oppfølging skal studenten få et tilskuttet læringsutbytte. Praktiske øvelser på skolen er ikke praksis. Tilbyder må omformulere studieplanen slik at det kommer tydelig frem at studiet ikke har praksis.

Med det omfattende og varierte hesteholdet som fins på Norsk Hestesenter antas stedet som vel egnet for praktiske øvelser. Når alle praktiske øvelser er lagt til campus på Norsk Hestesenter, inngir det i seg selv en høy grad av forventning til kvalitet og innhold. Beskrivelsen av et så sentralt element i

dette studiet oppleves svakt. I beskrivelsen av utdanningen legges det stor vekt på at dette er et studium med vekt på praksis og ferdigheter, men det savnes en utfyllende beskrivelse av praktiske undervisningsformer og hvordan denne undervisningen relateres til de ulike emnene.

Det er uklart om stell og fôring av hest er en del av utdanningen, da det er oppgitt at dette kommer i tillegg til heldagsundervisning.

Målområdet Stalldrift er et åpenbart et praktisk rettet fag og beskrivelsen her er fulgt av et punkt om praktiske øvinger. Det faglige innholdet som er beskrevet skiller seg likevel ikke spesielt tydelig fra kompetansemålene for stalldrift i VG3. Forskjellene mellom de to nivåene i dette faget må komme tydeligere frem.

Studieplanen bør også gi en klar forståelse av at man lærer praktisk hestehold på tertiært nivå. Etter sakkyndiges vurdering er det derfor viktig at det arbeides videre med å formidle hvordan det pedagogiske opplegget vil være for at praktisk og teoretisk læring skal gi tertiær læring i hestehold.

Målområdet "Økonomi, administrasjon og personalledelse" er moderat i sitt timeomfang, men innholdsmessig favner det i opplistingen veldig vidt: Bedriftsøkonomi, budsjett, regnskap, skatteregler og rapportregler ned til det mer praktisk, bruk av digitale verktøy. Beskrivelsen av fagets innhold er for raus i forhold til fagets faktiske mulige innhold av læring på disse områdene. Hensikten er trolig å gi studentene en viss mengde kunnskap på alle disse områdene. For at fremtidige arbeidsgivere og studentene selv skal få et mer realistisk bilde av hva slags kompetanse en uteksaminert student faktisk kan ventes å ha, må beskrivelsen av de enkelte emnene avgrenses og konkretiseres. En strammere og mer konkret beskrivelse av det faglige innholdet i målområdet, vil kunne sannsynliggjøre holdbarheten i den innledende påstand om at studentene etter avsluttet utdanning skal kunne drive virksomhet som stallansvarlig ut fra økonomiske, lovmessige og etiske prinsipper.

Litteraturoversikten har kun tre bøker som er knyttet til målområdet "Økonomi, administrasjon og personalledelse". I den ene boken skal kun et kapittel brukes og den andre boken er skrevet for programområdet Hestefag i VGS. og kun deler av den (42 sider) omhandler emner i målområdet. Den tredje boken sorterer under emnet organisasjonsutvikling og det oppgis et pensum på 229 sider i den. Det er ikke nevnt hva slags digitale verktøy studentene skal lære å bruke. De manglende henvisninger til litteratur og læremidler innen målområdet økonomi, administrasjon og personalledelse svekker muligheten til å kunne bedømme påregnelig faglig omfang og faglig nivå av utdanningen på målområdet.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må:

- spesifisere målene som kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse i studieplanen (se kriterium 2)
- sette inn timetall for hvert enkelt emne i målområdene
- angi hvor mange timer som er lærerstøttet undervisning, selvstudium/egenarbeid og praktisk arbeid på campus
- beskrive lærestoff, undervisningsmetoder og vurderingsmetoder for hvert enkelt målområde

- avgrense og tydeliggjøre innholdet i Økonomi, administrasjon og personalledelse
- implementere informasjon om delemner, arbeidsoppgaver og progresjon i studiet i studieplanen
- omformulere studieplanen slik at det kommer tydelig frem at studentene ikke utplasseres til praksisplasser i eksterne virksomheter
- angi litteratur for de enkelte emnene
- oppgi hva slags digitale verktøy studentene skal lære å bruke
- utarbeide en utfyllende beskrivelse av praktiske undervisningsformer og hvordan denne undervisningen relateres til de ulike emnene (se kriterium 8)
- avklare om stell og fôring av hest er en del av utdanningen eller er annen del av livet på campus

Tilbyder bør vurdere om målområdet 3 Økonomi, administrasjon og personalledelse bør bevilges større andel av studietiden.

2.3.2 Utdanningstilbudets innhold (kriterium 7)

«Utdanningstilbudets innhold skal være dekkende og relevant for å nå læringsmålene og aktuell i forhold til utviklingen innen yrkesfeltet.»

Presentasjon og vurdering

Målene og innholdet i utdanningen er presentert og vurdert i kriterium 2 og 6. Målene for utdanningen og studieplanen må omarbeides og innholdet må konkretiseres bedre før det kan vurderes om innholdet i utdanningen er egnet for å nå målene.

Konklusjon

Nei kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må:

- endre læringsmålene (se kriterium 2)
- omarbeide studieplanen (se kriterium 6)

2.3.3 Undervisningsformer og arbeidsmetoder (kriterium 8)

«Undervisningsformer og arbeidsmetoder skal være tilpasset opptakskrav og mål.»

- Lærernes undervisningsformer og studentenes arbeidsmetoder skal være varierte og bygge på den modenheten studentene har oppnådd som elev eller lærling i videregående opplæring. Alle former og metoder skal beskrives, herunder tilrettelegging for og gjennomføring av e-læring og fjernundervisning.»

Presentasjon

I søknaden vises det til at undervisningen legges opp som en kombinasjon av teori gjennom forelesninger, visuelle fremstillinger, gruppearbeid, individuelle oppgaver og praktiske øvelser. Bruk av IT-verktøy er sentralt ved innhenting av fagstoff, presentasjoner og ved besvarelser av arbeidsoppgaver. Veiledning skal bli gitt både i de teoretiske og praktiske fagene. Beskrivelse av undervisningsmetoder er ikke beskrevet under målområdene i studieplanen.

Vurdering

I søknaden og i studieplanen legges det vekt på integrering av akademisk eller teoretisk læring med praktisk basert læring. Ved en yrkesrettet utdanning er dette veldig aktuelt. Men hverken søknaden eller studieplanen spesifiserer hva slags typer læringsaktiviteter studentene skal gjennomføre, spesielt i praktiske fag. Som påpekt i kriterium 6, må beskrivelse av undervisningsmetoder tas inn under omtalen av hvert enkelt målområde.

Tilbyder presenterer en urealisert visjon om hvordan teoretisk læring og praktisk læring vil bli integrert. Alle elementene er til stede, men hvordan de forholder seg til hverandre er ikke artikulert. Et eksempel er skoing av hest – noen elementer av dette er teoretiske kunnskaper (det vil si diagnose av hovproblemer), og noen er praktiske (beskjæring av hovene). Hvordan vil begge typer læring integreres i en helhetlig læringspakke og hvordan vil studentene bli vurdert? Vi savner et pedagogisk tankesystem som begrunner valg av læringsmetoder. Eksempelvis kan "problembasert læring" være en aktuell læringsmetode for å integrere teoretisk og praktisk læring. I praktisk læring spesielt, er det nødvendig at tilbyder beskriver mer spesifikt hva som vil skje, hvordan det vil bli gjennomført, og hvordan studentenes resultater vil bli bedømt.

Vår erfaring er at studentene vil ha foredrag fra dyktige eksperter, innen eksempelvis hovpleie og skoning. Det fremkommer ikke om det blir leid inn eksterne foredragsholdere.

Det fremkommer ikke om studentene vil, for eksempel, få praksis på faktiske hester, eller delta i andre øvelser som vil simulere dette. Igjen, praktiske øvelser i stallen er en del av utdanningen i fag som vedlikehold av utstyr, arbeid med lær og førstehjelp. «Praktiske øvelser og aktiviteter: - selvstendige oppgaver i forhold til føring og stell av hester i ulike kategorier» er nevnt som deler av studieløpet, men er ikke beskrevet særlig konkret. Muligheten for å kombinere teoretisk og praktisk læring er en særlig styrke ved Norsk hestesenter som lærested. Hvordan dette arter seg i praksis må beskrives.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må:

- utvikle mer detaljerte undervisnings- og arbeidsformer knyttet til de ulike målområdene/emnene og ta dette inn i studieplanen
- avklare hva praktiske øvelser og aktiviteter innebærer som undervisningsform og arbeidsmetode
- illustrere forholdet mellom teoretiske og praktiske læringskomponenter

2.3.4 Det pedagogiske opplegget (kriterium 9)

«Det pedagogiske opplegget skal sørge for oppfølging av studentene både som gruppe og som individ og skal så langt det er mulig og rimelig, tilrettelegges etter enkeltstudenters særskilte behov.»

Presentasjon

Tilbyder beskriver lærertettheten sin som stor. Det gir rom for å gi spesialopplegg til de som måtte trenge det. Studentene skal også enkeltvis ha samtale med sine hovedlærere samt en oppstartsamtale med rektor.

Tilbyder skriver at de ikke har hatt søkere med fysiske handikap til fagskoleutdanningene tidligere. Om de får det, vil de kunne tilrettelegge for det. Tilbyder har erfaring med studenter som har lese- og skrivevansker og kan tilrettelegge for det.

Vurdering

Siden lærertettheten er stor mener tilbyder at de vil kunne sikre god oppfølging og fange opp spesielle behov. Vurderingen støttes av sakkyndige.

Søkerne tas inn til rangeringsprøve og rektor har forhåndssamtaler med studentene. Dette vil kunne gi et visst reelt handlingsrom for tilrettelegging for studenter med spesielle behov.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

2.3.5 Praksis (kriterium 10)

«Praksis skal være beskrevet i planen som ethvert annet faglig element, og være relatert til de kvalifikasjoner studenten skal få gjennom sin utdanning.»

Presentasjon og vurdering

Tilbyder skriver at utdanningen har praksis. I søknaden og i studieplanen beskrives praksis som praktiske øvelser på campus. Vi viser til kriterium 6 om definisjon av praksis. Utdanningen inneholder ikke praksis.

Konklusjon

Utdanningen inneholder ikke praksis.

2.3.6 Undervisningspersonalets størrelse (kriterium 11)

«Undervisningspersonalet må være stort nok og stabilt nok til å gjennomføre fastsatt undervisning.»

Presentasjon

Søknadens beskrivelse av undervisningspersonalets omfang og kompetanse er dokumentert i vedlegget, «Tabell for undervisningspersonell tilknyttet utdanningstilbudet». I tillegg har Norsk Hestesenter utarbeidet kravspesifikasjon til fast ansatte i undervisningsstilling i vedlegget, Krav for fast tilsetning i undervisningsstilling ved NHS.

Forholdstall mellom faglig ansatte og studenter er oppgitt til 6 – 8 studenter.

I praksis mener tilbyder at de har 2 – 4 personer som dekker hvert undervisningsområde.

Vurdering

Beskrivelsen av tilgangen på faglig kompetente undervisningspersonale virker betryggende. Vedleggene som dokumenterer undervisningspersonalets omfang og kompetanse gir godt belegg for å skrive at undervisningspersonalets omfang er tilstrekkelig.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

2.3.7 Undervisningspersonalets kompetanse (kriterium 12)

«Undervisningspersonalet som skal være knyttet til utdanningstilbudet må samlet ha kvalifikasjoner til å gi den undervisning som følger av planen.

Undervisningspersonalet må dokumentere:

- formell eventuell realkompetansevurdert utdanning som er høyere enn det det undervises i, dog aldri lavere enn tilsvarende toårig fagskoleutdanning
- pedagogiske kvalifikasjoner utdanning og erfaring på det nivå som undervisningen krever
- digital kompetanse i det omfang som undervisningen krever
- yrkeserfaring som gjør at undervisningen knyttes opp mot, og relateres til, dagens yrkesfelt.»

Presentasjon

Tilbyder viser til at de har to erfarne veterinærer knyttet til Norsk Hestesenter fra før. Stallansvarlig har deler av sin utdanning fra UMB samt pedagogikk grunnfag og PPU. NHS har erfarne instruktører innen hovpleie og skoning samt at de har erfarne instruktører innen ride- og kjøreinstruktørutdanningen. Innen økonomi og administrasjon har de timelærer med siviløkonom utdanning. Han driver også egen stall. De vil også benytte sin egen økonomisjef som har treårig BI-utdanning.

Vurdering

Beskrivelsen av de faglige personellressursene er opplysende og troverdig med hensyn til om det er tilstrekkelig og kompetent undervisningspersonell for studiet. Pedagogisk kompetanse hos undervisningspersonale er viktig. På dette studiet ansees det som særlig viktig for de lærerne som har ansvar for de praktisk rettede fagene. Vedleggene om undervisningspersonalet og krav til fast tilsetting gir god dokumentasjon på undervisningspersonalets kompetanse, men vi anbefaler at det stilles strengere krav til pedagogisk kompetanse.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør:

- prioritere pedagogisk kompetanse hos undervisningspersonalet i de praktiske fagene
- prioritere pedagogisk kompetanse hos lærerne og oppmuntre dem til å tilegne seg formell kompetanse i pedagogikk

2.4 Eksamen og vitnemål

2.4.1 Eksamens- og vurderingsordningene (kriterium 13)

«Eksamens- og vurderingsordningene skal være tilpasset utdanningstilbudet og dets mål.»

Presentasjon

Norsk Hestesenter har reglement for eksamensavvikling. Fagene *markedsføring og informasjon* samt *prosjektarbeid* skal bedømmes med karakteren bestått / ikke bestått. *Hest og hestehold, stalldrift, økonomi, administrasjon og personalledelse* skal bedømmes ut fra avlagte praktisk prøver. I disse fagene skal det gis standpunkt karakterer. Ett av fagene skal trekkes ut som eksamensfag. Omtalen tyder på at karakteren på vitnemålet skal være veid karakter med 40 % vekt på standpunkt karakteren og 60 % på eksamens karakteren.

Eksamen skal sensureres av to sensorer, en intern og en ekstern.

Studiet vil benytte bokstav karakterer og de er beskrevet. For å kunne sammenligne med andre karakterer, har tilbyder også beskrevet hva bokstav karakterene svarer til i tall karakterer.

Eksamens- og vurderingsordninger er ikke beskrevet under målområdene i studieplanen.

Vurdering

Reglementet for eksamensavvikling virker vel gjennomtenkt. Det må være riktig å si at her ligger et godt fundament for betryggende eksamensavvikling.

At fagene *hest og hestehold* og *stalldrift* skal bedømmes ut fra praktisk prøver kan forstås. At faget *økonomi, administrasjon og personalledelse*, skal bedømmes på bakgrunn av praktiske prøver er

vanskeligere å akseptere uten at det forklares eller begrunnes. Vi er av den oppfatning at studentenes kunnskaper i faget *økonomi, administrasjon og personalledelse*, best vurderes med basis i skriftlig avlagte prøver. Hvis ikke faglig innhold, litteraturtilfang og aktuelle læremidler i målområdet *økonomi, administrasjon og personalledelse* tydeliggjøres, forsterker det ovenstående innvending.

Hvis karakteren 6 er beste karakter og karakteren 1 er stryk i videregående skole, bør A tilsvare 6 og F tilsvare 1 i fagskolen.

Vi er ukjent med ordningen med å sammenveie standpunktskarakter og eksamenskarakter til en karakter. En slik sammenveining synes ikke å bidra til opplysning om studentens prestasjoner, snarere å tilsløre dem. Uten at det anføres noen nærmere argumentasjon for sammenveiningen, tar komiteen avstand fra en slik presentasjon av studentenes prestasjoner. Både i grunnskole, videregående skole og i høyere utdanning føres eksamenskarakterer på vitnemålet. Det er også vanlig for fagskoleutdanninger.

Vi vil også påpeke at standpunktskarakter er et begrep som benyttes i videregående skole. Begrepet er ikke egnet i en fagskoleutdanning, hvor enhver vurdering som har betydning for sluttresultatet i prinsippet er en avsluttende vurdering. Vi anbefaler at NH i stedet benytter begreper som mappevurdering eller samlet karakter.

Vurdering og eksamensordninger må beskrives for de enkelte målområdene i studieplanen. Tilbyder bør utvikle øvingsoppgaver med klare kriterier for vurdering av studentenes gjennomføring og løsning av oppgavene. Det vil muliggjøre en transparent vurderingsprosess.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må:

- legge opp til at vurdering av prestasjonene i faget *økonomi, administrasjon og personalledelse* skal bygge på skriftlig avlagte prøver
- unnlate å sammenveie standpunkt- og eksamenskarakter
- endre beskrivelse av hva bokstavkarakterene svarer til i tallkarakterer
- beskrive vurdering- og eksamensordninger for de enkelte målområdene i studieplanen

Tilbyder bør utvikle øvingsoppgaver med klare kriterier for vurdering av studentenes gjennomføring og løsning av oppgavene.

2.4.2 Sensorenes kvalifikasjoner (kriterium 14)

«Sensorer skal ha kvalifikasjoner som sikrer at vurderingen av studentene skjer på en upartisk og faglig betryggende måte.»

Presentasjon

For sensorene gjelder samme kvalifikasjonskrav som for lærerne/instruktørene. Som sensor i de praktiske fagene innenfor ridelærer- galopp trener- og travtrenerutdanningen minimum to års relevant

postgymnasial utdanning enten fra Norge eller tilsvarende utenlandsk utdanning. I tillegg kreves oppdatert praksis og vurderingskompetanse. For sensorer i de teoretiske fagene kreves minimum utdanning på bachelornivå. Det skal være to sensorer i alle fag og styret oppnevner sensorene. Det er slått fast at ekstern sensor har det avgjørende ord ved sensur.

Vurdering

Kravspesifikasjonen for sensorene er tydelig og god. At sensorene oppnevnes av styret gir en sikring av sensorenes kvalitet; faglig og upartiskhet. Det er bra at det er slått fast at ekstern sensor har det avgjørende ord.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

2.5 Infrastruktur

2.5.1 Undervisningslokalene (kriterium 15)

«Lokalene inklusive spesialrom, utstyr og infrastruktur skal være tilstrekkelige i antall og størrelse til at undervisningen kan gjennomføres som forutsatt.

- Det gjelder både egne og leide lokaler. Utrustningen må være slik at den bidrar til å yrkesrette utdanningstilbudet.»

Presentasjon

Tilbyder skriver at de har smie, staller, ridestier/ridehus, luftegårder og verksteder.

Det er to internat på stedet med oppholdsstuer, bordtennis, kantine og treningsrom.

Vurdering

Ved et studium som har en så sterk praktisk side, ville det vært interessant og fått en noe mer utdypende beskrivelse av spesialrom, utstyr og dels den infrastruktur som skal brukes i undervisningen av studentene. Det må sannsynliggjøres i beskrivelsen at det er tilstrekkelig omfang av øvingsstasjoner for studentene når det skal drives opplæring i de praktiske fagene.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må sannsynliggjøre at det er tilstrekkelig kapasitet for det aktuelle studenttallet i de ulike spesialrom og ved arbeidsstasjoner for praktisk opplæring.

Tilbyder bør utdype hva slags spesialrom og utstyr studentene skal undervises i og med.

2.5.2 IKT-tjenester (kriterium 16)

«Tilbyders IKT-tjenester må ha tilstrekkelig kvalitet og omfang til at opplæringen kan gjennomføres som forutsatt.»

Presentasjon

Tilbyder skriver at de ønsker å bruke læringsplattformen Fronter. Studentene vil ha mulighet til bruk av PC i undervisningsrommene. Videre beskrives det at de fleste studenter har egen bærbar PC, men det er også stasjonære PCer tilgjengelig i arbeidsrommet.

Vurdering

Å ha tilgang til en stasjonær PC i et annet rom enn klasserommet er neppe en god nok løsning for de studenter som ikke har egen PC. Undervisning i administrative fag krever i dag at studenten har PC til egen rådighet i undervisningssituasjonen, også i klasserommet. Fortsatt kan det tenkes å oppstå kompatibilitetsproblemer mellom PC og Mac. Vi antar at studiestedet enten må definere krav til studentenes egen PC som skal brukes i studiet, eller tilby dem muligheten å bruke en bærbar skole-PC som er egnet til bruk under studiet. Det er bra at studentene gis mulighet til hjelp fra IT-ansvarlig ved tekniske problemer.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må sikre at alle studentene har tilgang til å bruke egnet PC i studiesituasjonen.

2.5.3 Tilgang på aktuell informasjon (kriterium 17)

«Studentene og lærerne må ha god nok tilgang på tjenester som sikrer aktuell informasjon.»

Presentasjon

Tilbyder skriver at de abonnerer på norske og nordiske tidsskrift innen hestesektoren. Norsk Hestesenter har et bibliotek under utvikling og de ønsker å knytte seg opp mot andre bibliotek for å kunne tilby fjernlån til studenter og ansatte.

Vurdering

Vi vurderer det som viktig at Norsk Hestesenter utvikler et godt bibliotek for hestehold. Det er meget viktig at biblioteket der knytter seg opp mot annet bibliotek så snart som mulig nettopp for å kunne tilby sine studenter aktuelle litteratursøk og fjernlån. Det er positivt om biblioteket på en faglig sterk institusjon som Norsk Hestesenter, er synlig i litteratursøk utenfra.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør gjennomføre tilknytningen til offentlige biblioteker slik at eksterne litteratursøk og fjernlån kan gjøres.

2.5.4 Faglig samarbeid (kriterium 18)

«Tilbyder skal ha lokalt eller regionalt samarbeid med yrkesfeltet, eller være med i faglige nettverk som knytter utdanningstilbudet opp mot samfunns- og næringsliv.»

Presentasjon

Tilbyder har samarbeid med UMB, Valle videregående skole som tilbyr hestefag og Lena videregående skole som tilbyr feltritt på toppidrettslinje. I tillegg samarbeides det med Norsk Rytterforbund, Norsk Jockey klubb, Starum hestesportsklubb, Beitostølen helsesportssenter og Gaustad sykehus. De to siste samarbeidsforholdene gjelder terapiridning.

Tilbyder skriver i vedlegget om samarbeidsavtaler at de ikke har avtaler som er aktuelle for studiet.

Vurdering

Beskrivelsen av samarbeidsrelasjonene bekrefter at tilbyder har samarbeid lokalt og regionalt. Implisitt er dette også en beskrivelse på hvordan tilbyder er med i et faglig nettverk som knytter utdannings-tilbudet opp mot samfunns- og næringsliv. Det er ikke beskrevet hva samarbeidene resulterer i.

I de nevnte samarbeidsrelasjonene er trolig Norsk Hestesenter den sterkeste ressursen. Vi antar derfor at det er samarbeidspartnerne som har størst utbytte av samarbeidet med Norsk Hestesenter. Behovet for formaliserte samarbeidsavtaler for Norsk Hestesenters del, er neppe påtrengende.

Samarbeidsrelasjonene i forhold til *hestehold og driftsledelse* er likevel viktige for studentene siden samarbeidspartnerne representerer virksomheter som er aktuelle arbeidsplasser for uteksaminerte studenter.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må beskrive hva samarbeidsrelasjonene resulterer i for Norsk Hestesenter og studentene ved Hestehold og driftsledelse.

2.6 Oppsummerende vurdering og konklusjon fra de sakkyndige

Tilbudet anbefales ikke godkjent.

Tilbyder må:

- omformulere målene for utdanningen slik at de skiller seg fra målene på videregående nivå (kriterium 2)
- sørge for at målene er realistiske med tanke på utdanningens omfang (kriterium 2)
- beskrive målene spesifisert som kunnskaper, ferdigheter og kompetanse i studieplanen (kriterium 2)
- spesifisere målene som kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse i studieplanen (kriterium 2 og 6)
- sette inn timetall for hvert enkelt emne i målområdene (kriterium 6)
- angi hvor mange timer som er lærerstøttet undervisning, selvstudium/egenarbeid og praktisk arbeid på campus (kriterium 6)
- beskrive lærestoff, undervisningsmetoder og vurderingsmetoder for hvert enkelt målområde (kriterium 6)
- avgrense og tydeliggjøre innholdet i *økonomi, administrasjon og personalledelse* (kriterium 6)
- implementere informasjon om delemner, arbeidsoppgaver og progresjon i studiet i studieplanen (kriterium 6)
- omformulere studieplanen slik at det kommer tydelig frem at studentene ikke utplasseres til praksisplasser i eksterne virksomheter (kriterium 6)
- angi litteratur for de enkelte emnene (kriterium 6)
- oppgi hva slags digitale verktøy studentene skal lære å bruke (kriterium 6)
- utarbeide en utfyllende beskrivelse av praktiske undervisningsformer og hvordan denne undervisningen relateres til de ulike emnene (kriterium 6 og 8)
- avklare om stell og føring av hest er en del av utdanningen eller er annen del av livet på campus (kriterium 6)
- endre læringsmålene (se kriterium 2 og 7)
- omarbeide studieplanen (se kriterium 6 og 7)
- utvikle mer detaljerte undervisnings- og arbeidsformer knyttet til de ulike målområdene/emnene og ta dette inn i studieplanen (kriterium 8)
- avklare hva praktiske øvelser og aktiviteter innebærer som undervisningsform og arbeidsmetode (kriterium 8)
- illustrere forholdet mellom teoretiske og praktiske læringskomponenter (kriterium 8)
- legge opp til at vurdering av prestasjonene i faget *økonomi, administrasjon og personalledelse* skal bygge på skriftlig avlagte prøver (kriterium 13)
- unnlate å sammenveie standpunkt- og eksamenskarakter (kriterium 13)
- endre beskrivelse av hva bokstavkarakterene svarer til i tallkarakterer (kriterium 13)
- beskrive vurdering- og eksamensordninger for de enkelte målområdene i studieplanen (kriterium 13)
- sannsynliggjøre at det er tilstrekkelig kapasitet for det aktuelle studenttallet i de ulike spesialrom og ved arbeidsstasjoner for praktisk opplæring (kriterium 15)
- sikre at alle studentene har tilgang til å bruke egnet PC i studiesituasjonen (kriterium 16)

- beskrive hva samarbeidsrelasjonene resulterer i for Norsk Hestesenter og studentene ved Hestehold og driftsledelse (kriterium 18)

Tilbyder bør:

- vurdere om fordelingen av mål under kunnskap, ferdigheter og kompetanse skal være strammere (kriterium 2)
- vurdere om ambisjonene i målene tilsier at dette burde vært et lengre studium (kriterium 2)
- vurdere om målene skal formuleres innunder de fem målområdene (kriterium 2)
- vurdere om hovedmål for studiet skal være med og spesifisere dem som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse (kriterium 2)
- vurdere om målområdet 3 Økonomi, administrasjon og personalledelse bør bevilges større andel av studietiden (kriterium 6)
- prioritere pedagogisk kompetanse hos undervisningspersonalet i de praktiske fagene (kriterium 12)
- prioritere pedagogisk kompetanse hos lærerne og oppmuntre dem til å tilegne seg formell kompetanse i pedagogikk (kriterium 12)
- utdype hva slags spesialrom og utstyr studentene skal undervises i og med (kriterium 15)
- gjennomføre tilknytningen til offentlige biblioteker slik at eksterne litteratursøk og fjernlån kan gjøres (kriterium 17)

3 Tilsvarsrunde

Tilbyder har i brev av 3. desember 2012 informert om at de ønsker å foreta omarbeideringer av studietilbudet med utgangspunkt i de sakkyndiges vurderinger og anbefalinger, og sende inn en ny søknad til fristen 15. februar 2013. I brevet har tilbyder kommentert enkelte punkter hvor de mener at sakkyndig komité har misforstått eller gjort feilvurderinger. Brevet gjengis i sin helhet i kapittel 3.1, «søkerens tilbakemelding».

3.1 Søkerens tilbakemelding

Tilbakemelding fra Norsk Hestesenter på utkast til tilsynsrapport for fagskoleutdanning Hestehold og driftsledelse

Vi viser til deres brev av 09.11.2012 (deres ref. 12/134-6).

Dere sier i ovennevnte brev at Norsk Hestesenter "må gjøre omfattende endringer i studieplanen", og anbefaler at tilbudet omarbeides og at ny søknad sendes inn. Det tillates bare "mindre justeringer i forhold til den opprinnelige søknaden" dersom ikke dette skal gjøres. Vi ønsker å foreta omarbeideringer med utgangspunkt i de sakkyndiges vurderinger og krav/anbefalinger. Dette vil bl.a. kreve endringer i selve oppsettet av studieplanen som vil kreve mer plass enn de tre A4-sidene som tilsvaret må begrense seg til. Norsk Hestesenter vil følgelig sende inn ny søknad om fagskoleutdanning i Hestehold og driftsledelse innen fristen 15.02.2013.

De sakkyndige har utført et svært grundig og detaljert arbeid med tilsynsrapporten og gir mange pålegg og forslag til endringer som vi ser både vil føre til en bedre studieplan, samt bringe den i hht

dagens regler for utforming av studieplaner. Dette vil være et godt utgangspunkt for vårt revisjonsarbeid. For eksempel ser vi at ikke bare selve søknaden vår til NOKUT, men også studieplanen, burde ha hatt studentenes læringsutbytte angitt i kunnskapsmål, ferdighetsmål og generell kompetanse.

Norsk Hestesenter mener de sakkyndige på enkelte punkter enten har misforstått innholdsdelene i vår søknad, går for langt i sine til dels svært detaljerte krav eller bare kunne ha bedt om oppklarende opplysninger på enkelte kriterier uten å ha svart nei på om kriteriet oppfylles tilfredsstillende. Eksempler på dette er nevnt nedenfor.

- Det kreves at "beskrivelse av ... undervisningsmetoder må tas inn under omtalen av hvert enkelt målområde" (pkt. 2.3.1 i tilsynsrapporten). Under pkt. 2.3.3 (kriterium 8) gjentas det at "tilbydere må utvikle mer detaljerte undervisnings- og arbeidsformer knyttet til de ulike målområdene/emnene og ta dette inn i studieplanen". Vi kommer til å styrke studieplanen med et eget kapittel om "Arbeidsformer og undervisnings-metoder". En detaljering av dette på målområdenivå vil måtte bli *generell* siden undervisningsplanleggingen for de enkelte emner vil kreve en situasjonsbasert planlegging ut fra en helhetstenkning om læreprosessen som omfatter både det faglige innhold, forventet læringsutbytte, studentenes læreforutsetninger, vurderingsordningen og rammefaktorer. Vår omtale av undervisningsmetoder på målområdenivå forutsetter vi følgelig vil være akseptabel som mer generelle opplysninger om sentral metodebruk på de enkelte målområdene.
- I pkt. 2.3.3 går de sakkyndige svært langt i retning av å ville integrere en detaljert undervisningsplanlegging i studieplanen. Dette mener vi hører hjemme i detaljplanleggingen av de enkelte undervisningstemaene/-øktene. De sakkyndige forventer at teoretisk og praktisk læring skal "integreres i en helhetlig læringspakke", og savner "et pedagogisk tankesystem som begrunner valg av læringsmetoder". Videre sier de sakkyndige at det er nødvendig at tilbydere "beskriver mer spesifikt hva som vil skje, hvordan det vil bli gjennomført, og hvordan studentenes resultater vil bli bedømt". Det faglige innholdet er allerede beskrevet i studieplanforslaget, og her vil vi foreta endringer i hht de sakkyndiges krav og føringer. Vurderingsordning for hvert enkelt målområde vil bli tatt inn under hvert område. Men en studieplan skal etter vår oppfatning ikke spesifikt beskrive gjennomføring og vurdering for de enkelte faglige elementer under hvert målområde. Dette skal være tema i det kontinuerlige planleggingsarbeidet for hver opplæringsperiode (kort eller lengre). Det nye kapitlet vi legger inn i revidert studieplanforslag, mener vi vil tydeliggjøre *den pedagogiske plattformen* utdanningen vil bygge på.
- Kriterium 16 lyder: "Tilbyders IKT-tjenester må ha tilstrekkelig kvalitet og omfang til at opplæringen kan gjennomføres som forutsatt". De sakkyndige har konkludert med at dette kriteriet ikke er tilfredsstillende oppfylt. Dette finner vi svært underlig. Ved gjennomføringen av de nåværende utdanningene ved NHS er spørsmålet om PC-tilgang for studentene i de ulike relevante opplærings situasjoner ikke noe problem. De sakkyndige refererer selv til at NHS i søknaden sier at "Studentene vil ha mulighet til bruk av PC i undervisningsrommene". Flexibilitet i utstys- og rombruk fjerner eller minimerer alle problem her. Universiteter og høyskoler som er de store tilbyderne av tertiær utdanning i Norge, kjøper ikke inn bærbare PC-er til alle sine studenter. Norsk Hestesenter tilbyr tertiær utdanning på fagskolenivå, og vi ser det ikke som aktuelt å kjøpe inn bærbare PC-er til alle våre studenter, slik ordningen kan

være i videregående opplæring. Etter opptak informeres våre kommende studenter om at det er ønskelig at de har egen bærbar PC ved gjennomføringen av utdanningen. Kombinasjonen av skolens eget utstyr og det studentene bringer med seg, vil vi påse dekker behovene.

Det blir svært spesielt når de sakkyndige uttaler at det "fortsatt kan ...tenkes å oppstå kompatibilitetsproblemer mellom PC og Mac". Dette føler vi er rent pirk. For det første er dette ikke noe stort problem, og for det andre vil eventuelle vansker her lett kunne løses av vår IT-ansvarlige.

- Ifølge kriterium 18 skal tilbyder "ha lokalt eller regionalt samarbeid med yrkesfeltet, eller være med i faglige nettverk som knytter utdanningstilbudet opp mot samfunns- og næringsliv".

Norsk Hestesenter samarbeider med en rekke institusjoner og aktører innenfor det hestefaglige. De sakkyndige konkluderer med at studieplanen ikke beskriver "hva samarbeidsrelasjonene resulterer i for Norsk Hestesenter og studentene ved Hestehold og driftsledelse". Vi har aldri oppfattet kriterium 18 slik at dette skal gjøres, og har heller aldri tidligere fått krav om dette fra sakkyndige som har vurdert tidligere søknader om studieetablering. Vi oppfatter det som svært underlig at de sakkyndige ikke godkjenner vårt innspill til dette kriteriet. Norsk Hestesenter har et bredt og nært samarbeid med aktuelle aktører innen området hest. Hva samarbeidet i dette nettverket vil resultere i for et studium i Hestehold og driftsledelse, må utvikles over tid. Vi kommer i revidert studieplansøknad selvsagt til å si noe om potensialet som ligger i nettverkssamarbeidet for den nye utdanningen, men kan ikke — slik de sakkyndige ber om — ennå konkludere om *resultatene av dette samarbeidet for studiet Hestehold og driftsledelse*.

- Vi skjønner ikke hva komiteen mener med følgende formulering under pkt. 2.4.1 kriterium 13 om eksamens- og vurderingsordningene: "Hvis karakteren 6 er beste karakter og karakteren 1 er stryk i videregående skole, bør A tilsvare 6 og F tilsvare 1 i fagskolen".

Norsk Hestesenter har i sine godkjente retningslinjer for eksamen nedfelt bestemmelsen om at "Bokstavkarakterene tilsvarer tallverdiene slik: A=5, B=4, C=3, D=2, E=1 og F=0.

Tallverdiene brukes når flere karakterer skal inngå i samlet snittkarakter på vitnemålet eller ved utregning av hovedkarakter." Våre retningslinjer for eksamen ble godkjent 10.08.2010 av NOKUT i forbindelse med NOKUTs behandling av kvalitetssystemet ved NHS. Tallverdiene har *kun et* omregningsformål. Tallene skal bare benyttes for å muliggjøre sammenslåing av bokstavkarakterer. Denne ordningen og de tallverdiene som benyttes, er de samme som det de norske statlige høgskolene benytter i sine eksamensforskrifter. Vi ser følgelig ingen grunn til å foreta endringer på dette punkt.

3.2 Sakkyndig tilleggsvurdering

Under noen av kriteriene kunne det vært nærliggende å be om oppklarende opplysninger. Grunnen til at vi ikke valgte å be om oppklarende opplysninger knyttet til kriterier som kanskje kunne tenkes å bli godkjent, er fordi det etter hvert tegnet seg et bilde av at søknaden trengte store endringer for å kunne godkjennes.

Vedr pkt. 2.3.1 og 2.3.3. Det som avgjør hva som er akseptabel detaljeringsgrad er om det er mulig å gi en fullstendig vurdering. Detaljeringsgraden på disse punktene i søknaden ga ikke komiteen tilstrekkelig grunnlag til å gi en fullstendig vurdering.

Til kriterium 16 synes tilsvaret å tyde på at kriteriet kan bekreftes oppfylt i henhold til ny tilleggsinformasjon.

Vedrørende kriterium 18. Vi forstår innholdet i tilbakemeldingen. Kriteriet har som mål å skape forutsigbarhet for søkere og studenter. Om forhold som medfører usikkerhet må det tas forbehold.

Komiteen ber NOKUTs administrasjon om å vurdere tilbakemeldingen på punkt 2.4.1.

3.3 NOKUTs tilleggsvurdering

Tilbyder har i tilsvarebrev fremmet innvendinger mot de sakkyndiges vurdering under punkt 2.4.1, om eksamens- og vurderingsordninger (kriterium 13). Tilbyder har fastsatt i sitt reglement at bokstavkarakterene kan omregnes, A = 5, B = 4 osv, og at tallverdiene brukes når flere karakterer skal inngå i en samlet snittkarakter på vitnemålet eller ved utregning av hovedkarakter. De sakkyndige har i sin rapport påpekt at tilbyder må unnlate å sammenveie standpunkt- og eksamenskarakterer. NOKUT er enig med de sakkyndige i at en slik sammenveing er uheldig og vil ikke anbefale bruk av et slikt system. Samtidig har tilbyder fått godkjent sitt system for eksamensvurdering av NOKUT 10. august 2010, og vi burde derfor ha fanget opp at den sakkyndige vurderingen her ikke var i tråd med NOKUTs tidligere vedtak.

3.4 Endelig konklusjon fra sakkyndig komité

Tilbudet anbefales ikke godkjent.

4 Vedtak

NOKUT har fattet vedtak om avslag basert på innledende vurdering, sakkyndig rapport, tilbyders kommentarer og sakkyndig tilleggsvurdering.

NOKUT ved direktøren anser ikke de faglige kravene for godkjenning av utdanningstilbudet *hestehold og driftsledelse*, 21-ukers stedbaserert tilbud som gis på heltid ved Norsk Hestesenter, som oppfylt.

Vedtaket er fattet med hjemmel i:

- Lov om fagskoleutdanning 20.06.2003 nr. 56
- Kunnskapsdepartementets forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning av 01.02.2010 nr. 96
- NOKUTs retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning etter lov om fagskoleutdanning av 26.01.2009

5 Dokumentasjon

Rapporten er skrevet på bakgrunn av

- Søknad fra Norsk Hestesenter, datert 14. februar 2012, om godkjenning av fagskoletilbudet *hestehold og driftsledelse*. Tilbudet er et 21-ukers stedbaserert tilbud som gis på heltid. NOKUTs saksnummer: 12/134-1.
- Tilbakemelding på sakkyndig vurdering, datert 3. desember 2012. NOKUTs saksnummer: 12/134-8.

Vedlegg 1:

Sakkyndig komité

Den sakkyndige komité har bestått av følgende medlemmer:

- **Førsteamanuensis Rhys Evans, Høgskolen for landbruk og bygdenæringar**

Dr Rhys Evans er førsteamanuensis ved Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling i Jæren. Han er utdannet samfunnsgeograf. Hans forskning omhandler samfunn og bygdeutvikling (endogen utvikling, samfunnets kapasitet, sosial formue); 'asset-baserte' bygdeutvikling, skog og sosiale ytelser for skogbruk, kjønnsforskning, Learning Communities, menneske-hest forholdet og hestens rolle i økonomien i bygdeutvikling.

Han underviser for tiden Hest i Næring, en bachelorgrad som omhandler hester og innovativ bygdeutvikling i det 21. århundre, samt innovasjon, kreativitet og entreprenørskap. Før han flyttet til Norge underviste han forelesere i nettbasert undervisning ved Universitetet i Highlands og Islands. Han er medlem av Higher Education Academy i Storbritannia og var ansvarlig for akkrediteringen av en mastergrad i Professional Development ved Universitetet i Highlands og Islands i 2010. Han har også gjennomført forskning på 'Constructivist Learning' og vært med på å bygge 'Learning Communities' på nettet.

- **Lærer Ole Marius Grønlien, Tomb fagskole**

Ole Marius Grønlien er utdannet Sivilagronom i Landbruksøkonomi fra Norges Landbrukshøgskole på ÅS hvor han skrev hovedoppgave innen finansiering og investering. Som nyutdannet arbeidet han i NILF med omarbeiding av bønders skatteregnskap til driftsregnskap. Han har jobbet som fylkesagronom i økonomi og hadde samlet ansvar for de saker som ble fremmet for Bygdeutviklingsfondet i Oslo og Akershus. Arbeidet medførte regelutforminger og veiledning av medarbeidere på de kommunale landbrukskontorene.

De sakkyndige har erklært at de ikke har tilknytninger til utdanningstilbudet eller tilbyder, som gjør dem inhabile til oppdraget.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, og har ingen merknader.

Vedlegg 2:

Mandat for sakkyndige til faglig vurdering av søknad om godkjenning av utdanningstilbud

1. Det skal foretas en faglig vurdering av søknad om fagskolegodkjenning for utdanningstilbudet *hestehold og driftsledelse* ved Norsk Hestesenter.
2. Den faglige vurderingen skal foretas i henhold til kapittel 7 Standarder og kriterier for godkjenning av utdanningstilbud i Retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning etter lov om fagskoleutdanning.
3. Kriteriene, 1 – 18, er likeverdige og må vurderes som tilfredsstillende i forhold til et minimum av hva som forventes av kvalitet i fagskoleutdanning.
4. Den sakkyndige vurderingen baseres på tilbyders søknad og annet relevant skriftlig materiale som anses som nødvendig for faglig vurdering.
5. De sakkyndige skal ikke vurdere faglig kriterium 5.
6. Vurderingene må gis en tydelig begrunnelse og en entydig konklusjon og nedfelles skriftlig.
7. Den faglige vurderingen skrives inn i en rapport sammen med NOKUTs egen vurdering av styringsordning, reglement og kvalitetssikringssystemet. Det skrives en rapport for hvert utdanningstilbud. Rapporten danner grunnlag for NOKUTs vedtak.
8. Sakkyndig kan bli pålagt å utføre en tilleggsvurdering av søkers kommentar til den faglige vurderingen. Både søkers kommentar og eventuell sakkyndig tilleggsvurdering inngår i NOKUTs beslutningsgrunnlag.
9. Sakkyndig arbeider på oppdrag fra NOKUT og skal dermed ikke diskutere vurderingen i media eller med søker før vedtak er fattet.

NOKUTs godkjenning av fagskoleutdanning er hjemlet i

- Lov om fagskoleutdanning av 20.06.2003 nr. 56
- Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning av 01.02.2010 nr. 96
- NOKUTs retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning etter lov om fagskoleutdanning datert 26.01.2009